

TRUMPAI APIE VISKĄ

Rašo Jonas Valaitis, Lietuvių Radio Vedėjas iš WMBQ, Brooklyn, N. Y.

Kalėdoms dovanas į Lietuvą jau laikas pradėti siųsti.

Filma, spauda ir radio Ameriką su Anglija pradeda teik suartinti, kad šiedvi valstybės kasdien vis persiima viena kitos papročiais. Kaip Amerika pirmiau kopijavo Angliją, taip dabar Anglija kopijuoja Ameriką: aukštus namus pradeda statyti, gėrimus su ledais gerti, skubėti, specializuotis darbuose, ir t. t.

Amerika pradeda britus užversti filmomis, pokštelėmis, radio programomis, automobiliais, rašomomis mašinėlėmis, skardinėse maistu, pusryčiams paruoštu sausu maistu, rašomomis fontaninėmis plunksnomis ir kituo. Nei maitas neapsaugoja, nes gudrus Amerikos biznieriui visokias dirbtuves ir pakavimo įstaigas steigia tai Kanadoj, tai pačioj Anglijoj ir tokiu būdu muitus apeina. O savo stipriais skelbimais pačių Britų spaudoj ir kitais būdais užhipnotizuoja pirkėjus, kad jie reikalautų Amerikos produktų.

Kai Romėnai užėmė Ispaniją 193 m Prieš Kristų, jie pastatė tvirtovę kalno viršūnėj, apie kurį susikūrė Toledo miestas. Šimt mečiams bėgant, tvirtovė buvo paimta Visigothų, vėliau Murų, dar vėliau Ispanijos. Ir apie tą laiką kai atrasta Amerika, tvirtovė tapo Ferdinando ir Izabelės sosto pilim. Ta pilis žinoma Alkazaru vardu, kurie šimtmečius išbuvus, dabar penktadalį jos išsprogdino su ten pasislėpusiais 1,700 sukilėliais, ir išsprogdino patys ispanai — kairieji dešiniuosius.

Airis O'Gorman Mahon, kapitonas kariavo airių, turkų, rusų, austrų, francuzų, brazilų, nikaraguiečių, costarikičių, peruviečių, ir Jungtinių valstijų kariuomenėj. Prie to buvo karas vadas rugvuajui, vyriausias Chili admirolas, Nicaragua gubernatorius, Brazilijos archyvakapas, buvo 6 kartus parlamento narys, 13 kartų išlošė dueli. Savo laikų, tai buvo žymiausias žmogus.

Aukščiausias pasauly vieno aukšto namas turis 250 pėdų, yra Little Redwood parke Kalifornijos medyje.

New Yorke pradeda bausti vaikus, kurie važinėja šėnelėmis su ratukais šalygatviais. Todel saugokite vaikus.

16 — koj Brooklyne ir Queens mokyklų nemokamai pradėtas mokslas, kaip gyventi, pirkti, elgtis su kitais ir bendro gyvenimo patarimai.

Newark, N. J. Miss Hilda Locuta, moderniška ir graži mergina, norėdama praveisti naują madą ir pagarsėti, įsivėrė didelę rinkę į nosį ir vaikščioja gatvėse. Ji sako, kad žibantai rinkė, uždegianti lūpas, skatina vyrus bučiuoti.

Giesmė "Pulkim ant kelių" parašė kun. Strazdelis, kuris mirė 1833 m. Kamajuose. Giesmė pirmiausia pagidėjo 1836 metų giesmininkai, Kamajuose. Jau kun. Daukšai klebonaujant. Tai gi, jau 100 metų kai giedame šią giesmę.

Estijos laikraštis "Uus Eesti" nagrinėja klausimą, kuria kalba Pabaltijai būtų geriausia susikalbėti, ir rekomenduoją anglų kalbą, pagrįsdamas tuo, kad tąja kalba, kalba 250,000,000 žmonių, t. y. šeštadalis žmonių, anglų kalba vyriausia laivinkystėj, lengva gramatika, tik sunkoka ištarti. Lietuva kai kada linkus Francuzų, kai kada ir anglų kalbai. Bet Pabaltijoj stud. organizacija SELL 1934 m. suvažiavime nutarė naudoti anglų kalbą. Mums, Amerikos lietuviams, žinoma, anglų kalba yra geriausia tarptautiniams reikalams, nes mes ją mokam. Odargi tautos trečdalis mūsų gyvena Amerikoj.

Per 6 m. Northern British Columbijoj iškojęs aukso, Lykegard rado 43 uncijų aukso šmōtą, didžiausią Kanadoj rastą.

Prie Los Angeles, Cal. išdegė 10 ketvirtainių mylių pavyzdingos girtos plotas.

Senatorius Borah iš Idaho, republikonas, pareiškė, kad šalyje, atrodo, jog depresija baigia išnykti ir tuoj nei žymių neliksia.

No. 47-tas   Telefonas Dial 5-1094   WORCESTER, MASS. 21-mą LAPKRIČIO (NOV.) 1936 M.   Kaina 5 Centai   VOL. XIX

ROMA IR BERLYNAS PRIPAŽINO SUKILĖLIŲ VALDŽIĄ

18-tą dieną lapkričio Roma paskelbė pripažinimą sukilėlių valdžios, tą patį pripažinimą paskelbė ir Berlynas. Dabar tikimasi to pripažinimo sulaukt ir iš kitų fašistinių valstybių — Austrijos, Hungarijos, Japonijos, Vatikano ir dar kitų. Sukilėlių vadas Francisko Franko dabar jaučiasi tvirtesniu ir drąsesniu prieš lojalistus kariaut, o ypačingai, kuomet Mussolini su Hitleriu stovi už jo pečių. Dabar generolas Franko su savo pagalbininkais svajoja užblokaduoti visus lojalistų portus, kad tokiu būdu sustabdyti jiems ginklų įgabėnimą. O kuomet jau lojalistai negaus ginklų, tai beabėjonės kad karo be amunicijos nelaimės.

Bet ar sukilėliams tie planai seksis įvykdyt, tai yra ateities klausimas. Vienok, kad italai su vokiečiais yra pasimoję Ispaniją pasigrobt, tai ginčo tame klausime negali būti. Jie pasi-

šaukė dar į talką ir Japoniją, kad jeigu sovietai bandytų šokt ant vokiečių, tai pastariešiams į pagelbą ateis Japonija.

Taigi, kaip matom, visi formalistikumai link lojalistų nukariavimo iš fašistinių šalių jau padaryta. Italijos laivynas jau artėja link Barcelonso. Vokiečių karo laivai taipgi plaukioja Viduržeminėse jurose, eskadrilės orlaivai verbuojamos ir siunčiamos į sukilėlių teritoriją. O iš ten daro puolimus ant Madrido ir žudo niekuom nenusikaltusius to miesto gyventojus, moteris ir vaikus. Jie įveikt lojalistų pakol kas vis nepajėgia, nors Madridą ir apsupo, bet prisibijo ten savo krauju suteptas kojas įkelt. Tačiau reikia manyt, kad po Burgos valdžios pripažinimo, užpuolikai bandys savo tikslą atsiekt — paimt Madridą, neatsižvelgiant į tai, kad jis tektų ir su žeme sumaišyt.

Dabar lojalistams teliko vienas iš dviejų išėjimas — gaut talkininkų arba but nukariautais. Lojalistų talkininkais reiktų skaityt prancuzus, rusus, anglus ir gal dar ką. Jei tos trys valstybės tartų žodį, kaip ji taria italai su vokiečiais, tai jų visi intervencijos planai netrukus subirėtų. Gal taip ir bus. Šiandien jau Anglija išsitarė prieš blokadą ir intervenciją. Prancuzija laisvas vandeniu susisiekimo tarptautines teises paremia jau ne vien žodžiu, bet ir ginklu — Katalonijos vandenyse pastatė savo laivyno eskadrą iš dviejų mušio laivų, penkių kriuzerių, 13 naikintojų ir aštuonių submarinų, kurie manevruoja tarpe Toulono ir Perpignan apie 150 mylių nuo Barcelono. O-gi rusai ir nesnaudžia. Bet manoma, kad rusai griežto pasimojimo prieš italų-vokiečių intervenciją nedarys, bet dėsīs su kitomis šalimis. Reikia manyt, kad italų-vokiečių pripažinimas sukilėlių valdžios civilio karo

AMERIKOS LAIVAI STOVI NEW YORKO DOKUOSE
Iš San Francisco pranešama, kad jurininkų streikas pasiekė rytus ir sustabdė netoli 100 Amerikos laivų. Vaizdas rodo New Yorko Hudson upės dokų dalį; matyti Empire State namas kairėje pusėje ir iš kairės į dešinę — "Santa Elena," Virginia ir Manhattan laivus, kurie laukia įgulos ateinant.

kovas dar daugiau paatrints. Dabar jau vokiečių-italų ambasados iš Madrido kraustosi laukan, o su jomis aplėis ir šnipų gaujos, kurie tą visą maištą surengė, ir dabar jau bandys iš to pasinaudot.

12 Svarbių Uždavinių Mokslui

Šios šalies spaudos žiniomis, amerikietis mokslininkas Tindalis Frauras paskelbęs "šimtmetį planą", kurį turėsiąs įvykdyti mokslas. Per artimiausį šimtmetį mokslininkai turėsią išspręsti 12 šių uždavinių:
1. Pratešti žmogaus amžių vidutiniškai iki 100 metų. 2. Greitai ir radikaliai išgydyti vėžio ir venerines ligas. 3. Rasti priemonių sustabdyti įvairius skausmus. 4. Sudaryti galimumus be jokių pavojų apkeliauti pasaulį per 24 valandas. 5. Be laidų leisti elektros energiją į bet kokį toli, ir taip, kad toji energija pakelietų nenyktų. 6. Patobulinti radio imtuvus ir radio siųstuvus ir pasiekti jų tokiu didumu, kaip kišeniniai laikrodžiai. 7. Pradėti kelionę į mėnulį tarplanetinio susisieki-mo priemonėmis. 8. Patobulinti dirbtiną saulės šviesą. 9. Įvesti chemišką maitinimąsi. 10. Išlaikyti moters grožį iki gilių senatvės. 11. Įgyvendinti reljefinę ir spalvinę filmą, kuri teiktų visišką realybės iliuziją. 12. Išrasti narkotiką, teikiantį dar nepatirtą malonumą, tačiau visai nekenksmingą žmogaus sveikatai.

TRUMPOS ŽINUTĖS

Washington, D. C. — Suv. Valstijų laivyno galvos pasiekė, vietoje admirolo William Daniel Leahy liko nuskirtas admiras William H. Standley. Leahy užbaigs savo tarnystę po 45 metų sausio mėnesy.

Nanking, Kinija. — Jos diktatorius Kai-šek pasakė, kad jau tolesnis japonų veržimasis Kinijos gilumon bus sulaukytas — tankas prieš tanką bus pastatytas, orlaivis prieš orlaivį. Kinija turi 500,000 gerai išlavintų kareivių su 400 modernišku orlaivių. Visa Kinijos laudis yra nusistačiusi bendrai laikyti frontą prieš įsiveržėlius.

Berlynas, Vokietija. — Vokiečiai visi panaikino Versaliaus sutartį kurios turėjo tarptautinę kontrolę ant vandens — Kiel Kanalo, Reino ir Elbės paupių. Dabar jie jau svetimų valstybių laivams kelius uždarys, o jei kuri valstybė norės turėti kelią del savo eksporto, turės taikytis prie naujai per nacius padarytų taisyklių.

Meksikoj Konfiskuoja- ma Privatine nuosavybė

Mexico City, lapkričio 19. — Meksikos prezidentas Lazaro Cardenas turi po ranka senato perleista bilių del pasirašymo. Tas bilius nusavina turtingus dvarponius, ir nuo jų paimta nuosavybė bus padalinta bežemiams. Veik visi šalies gyventojai eina su Meksikos prezidentui ir todėl jis dabar jaučiasi besesą didelių ir galingu žmogumi.

LIETUVISKAI MOKYKLAI DU ŠIMTAI METŲ

Neseniai Klaipėdos krašte, žemaitkiemio lietuviškai mokyklai suėjo du šimtai metų nuo jos įsteigimo. Tai yra bene seniausia lietuviška mokykla visoje Lietuvoje. Šios reikšmingos sukaktuvės buvo plačiai paminėtos. Tuo tikslu buvo suruošta iškilmingas aktas, kuriame dalyvavo Klaipėdos krašto gubernaturo ir direktorijos atstovai ir didžiulės minios apylinkės gyventojų.

LIETUVOJE ISKASAMA IDOMIŲ SENIENU

Lietuvoje, kasinėjant įvairias istorines vietas ir griaunant senus pastatus randama gana idomių senienų. Kai kurios jų senkia kelis šimtmečius. Tomis senienomis gyvai domisi Lietuvos archeologistai ir istorikai, kurios yra gera medžiaga Lietuvos istorijos mokslui. Neseniai Ariogalos miestelyje kasant kažkokio

Prez. Roosevelt Ragina Samdyt Senesnius Darbininkus

Washington, D. C. — Prezidentas Rooseveltas ragino pramonę, kad ji duotų gerą dalį darbų senesniems ir neprityrusiems darbininkams. Jisai pamerkė pramonės nusistatymą, po kuriuo daug iš didesnių pramonių nepriima darbininkų virš 40 metų.

Išvykstant į Pietinę Ameriką, prezidentas Rooseveltas pareiškė, kad skaičius žmonių kurie gryžta dirbti kasdien dideja, tai gi pašalpa gaunantieji sumažėjo ant 28 nuosimčių.

Lojalistų Protestas Tautų Lygai

Lisbon, Portugalija, lap. 19. — Francisko Largo Caballero, Ispanijos Lojalistų Premieras pasiuntė Tautų Lygai protestą prieš italų ir vokiečių už jų pripažinimą nacionalistų valdžios. Telegramas buvo persiustas iš Valencijos. Vokiečiai paskyrė savo ambasadorium Baroną Estobber iš diplomatinio korpuso. Jo buvaine bus Salamankoje. Fašistai jį priėmė su dideliu truksmu.

senoviško pastato pamatus, buvo rastos 95 auksinės monetos. Jos siekia XV ir XVI amžių.

KOKIAIS BUDAIS LIETUVOJE NUMATOMA PLESTI TAUTINIŲ PREKYBOS LAIVYNĄ

Paskutiniu metu Lietuvoje iškelta būdų, kaip būtų galima geriau išplėsti tautinį prekybos laivyną. Vieni mano, kad turėtų būti sudaryta bendrovė, kuri išleistų apie 100,000 akcijų po 10 litų. Akcijos būtų platinamos atskirai ir per or-zacijas. Organizacijos galėtų paimti po kelias ir net po keliasdešimts akcijų. Viso darbo iniciatyva turėtų paimti jurininkų sąjunga. Tiksl-

niam sutvarkymui atskirai įsigijęs akcijas jas galėtų perleisti atstovauti jų pageidaujama organizacijai. Jei akcijos savininkas nepriklauso jokiai organizacijai, tai jis gali akciją patikėti jurininkų sąjungai. Be to, galima savam laivynui remti sudaryti tam tikrą visuomeninį fondą. Viena ir kita organizaciją turėtų tuos pačius siekimus: skinti kelią tautiniam lietuvių prekybos laivynui.

Nelaukite Paskutinių Dienų, Bet Ateikite Dabar Užsisakyt

SIENINIUS KALENDORIUS KALEDŲ IR NAUJŲ METŲ DOVANOMS!

Kreipkitės —

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Sveikatos Skyrius

DR. JOHN L. RICE, SVEIKATOS KOMISIJONIERIUS
New Yorko Mieste

TYMAI

Del priežasčių, kuri os neaiškios, tymai pasirodo kas 2-rais metais. Sveikatos gydytojai per visą šitą šalį tą stebėtiną faktą patėmijo. New York'o mieste atėjus lygiems metams daug daugiau vaikų tymais sirgavo negu nelygiais metais. Bet 1931 m. sirgimo budas persikeitė, nes tais metais daugiau ta liga sirgo negu 1930m. Ir nuo to laiko tymai jau pradėjo aštriau pasirodyti nelygiais metais.

Daug tėvų vis mano, kad nēr pavojinga liga. Bet šian dien yra faktas, kad ji pavojingesnė už difteriją, ir nuo jos daugiau vaikų miršta nekuriuose dideliuose miestuose negu miršta nuo difterijos.

Tymų gemalai randasi ligonio iš nosios ir gerklės ištekėjimuose ir kitus užkrečia, kuomet sergantis kosti arba čiaudo. Pat pradžioje liga pasirodo kaip paprastas šaltis galvoje, sergantis pradeda čiaudyti ir iš nosies bėga.

Už dienos arba už dviejų dienų veidas išsiberia ir tada lengva pažinti ligą. Bet galima, kad jau užkūrimas kitiems perduotas ir jeigu jau tai vaikai ta liga niekad nėra sirgę, tai už dviejų savaitių ji išsivysto.

Gydytojai dabar pataria išmirkštinti tėvų kraujo vaikams, kurie išstatyti tymams, kad užkūrimas būtų lengvas ir nepavojingas. Tegul tėvai tą atsimeina ir tariasi su gydytoju, jeigu tik vaikas tymais apserga.

KODEL TYMAI YRA RIMTA LIGA

Neturime manyti, kad tymai yra nesvarbi liga ir jeigu vienas vaikas ta liga užkrėstas, tai motinos lai neleidžia kitiems vaikams prieš sergančio prieiti. Per daug

motinų tiki, kad visi turi kada nors tymais sirgti ir kuo greičiau jie apserga tai tuo geriau, ir todėl kuomet tik vienas vaikas apserga, tai jos leidžia visus kitus vaikus prieš ligonio prieiti, norėdamos kad visi vaikai taja liga užsikrėstų sykiu. Tai pavojingas nusistatymas, nes ne visi vaikai nuo tos ligos lygiai pasveiksta. Visai ne. Ypatingai šiais metais daug vaikų tymais serga. Šių metų pirmų šešių mėnesių statistikos vientik New Yorko mieste parodo, kad net 100 vaikų numirė nuo tos ligos. Bet mes gerai žinome, kad tos saiktinės yra net apie 3 sykius didesnės, nes daug vaikų numirė nuo plaučių uždegimo, kuomet toji liga užpuolė tymais sergančius.

Tėvų-kraujo įleidimas sulaukus tymais sergančius nuo plaučių uždegimo ir nuo kitų blogų pasekmių. Naudotis šituo brangių pagydytu reikia pašaukti šeimynišką gydytoją kaip tik manai, kad vaiką tymai grąšina; nelauk pakol jis jau apserga. Gydytojas ištrauks maža dali kraujo iš rankų abiejų tėvų ir įčiršks į ligonį. Liga bus lengva ir plaučių uždegimas vaiką neužpuol.

Kiekvienas vaikas, kuris tik priėjo prie tymais sergančio ligonio turi būti tuojau lovon paguldytas ir visi vaikai nuo to kambario sulaukyti. Tas sulaukys liga. Medikališkas mokslas dar nežino, kaip nukreipti ligą, kaip jau daroma su difterija. Bet tik žinome, kad tėvų kraujas paprastai sulauko plačių uždegimų, kas daugumoje atsitikimų seka tymus. Mes irgi žinome, kad, kuomet vaikas pasveiksta nuo tymų, tai ta liga jį daugiau niekad neužkrės.

riai pasirodydavo, visur sutikdavo didelį palankumą. Atradė, kad viskas baigsis gana gerai.

Pulkininkas Mackevičius ne kartą su mumis kalbėdamas mėgindavo įrodinėti, kad jis esąs daug didesnis lietuvis patriotas už visus Lietuvos delegacijos narius. Esą, jis norįs matyti Lietuvą didelę ir galingą su Vilniaus, Balstogės, Volkoviško ir kitais miestais, tik, žinoma, prie kitų aplinkybių negu, kad dabar yra. Iš pulk. Mackevičiaus aiškinimų nesunku buvo padaryti išvadas, kad jis geidžia Lietuvą — Lenkijos unijos atstatymo. Spali mėn. pirmomis dienomis derybos ėjo jau prie galo. Tik štai vienas nedidelis įvykis sutrukdė gerą taiką. Mat, buvo gauta žinių, kad Varėnos apylinkėse susibūrę lietuvių — lenkų kariuomenių priešakinės dalys. Lietuvos delegacijos pirmininkas gen. Katče, pasitaręs su prof. M. Biržiška, B. K. Balutis ir kitais delegacijos nariais buvo už tai, įvykį reikia smulkiai iširti. Prancūzų atstovas pulk. Šardiny, patyręs lietuvių delegacijos nusistatymą, sutiko, kad reikalas būtų išstirtas. Buvo nutarta važiuoti į vietą kur turėjo paaiškėti visas reikalas. Netrukus keliais automobiliais išvažiavome į Varėnos apylinkes. Tik štai vienas netikėtumas. Pervaziuojant kelią pamatėme, kad skersai per jį yra nulėistas telegrafo stulpas. Greičiausia, tai buvo padaryta dėl to, kad mums sutrukdžius lai-

ką. Pirmu automobiliu teko važiuoti man su vienu lenkų kariu. Kai prisiartinome prie Seinų miesto, tai vėl mus norėjo sutrukdinti burys žmonių, daugiausia lenkų. Čia vietos gimnazijos direktorius, neva visų susirinkusių vardu pasakė, kad jie nenori Seinų krašte matyti lietuvių vyriausybės. Susirinkusieji buvo įsitikinę, kad jis kalbasi su didžiųjų valstybių atstovais. Bet vėliau ir pats gimnazijos direktorius įsitikino kalbėjęs su lietuvais. Taip ainiems susirinkusiems lenkams ir nepavyko pasuskusti svetimų valstybių atstovams. Pagaliau, pasiekėmė Varėnos geležinkelio stotį — įvykio vietą. Ant greitųjų sunku buvo nustatyti priežastis, dėl kurių įvyko susisaukdymas. Lenkai teigia, kad tai esąs įvykis vietinio pobūdžio, jį kurį neverta per daug kreipti dėmesio. Varėnos geležinkelio stotyje Prancūzų atstovas pulk. Šardiny gana ilgai kalbėjosi su lenkų divizijos vadu. Ką jie ten tarėsi, mums nebuvo žinoma. Aš, kaip vyriausiojo štabo karininkas — operacinės dalies viršininkas, turėjau progas stebėti aną istorinį pulk. Šardiny pasikalbėjimą su lenkų generolu. Tą patį vakarą Varėnos geležinkelio stoties apylinkėse mačiau daug lenkų karininkų ir kareivių. Reikia manyt, kad toj vietoje tada buvo sutraukta keliolika tukstančių lenkų karių. Kam tas buvo padaryta mums paaiškėjo tik vėliau, jau Suvalkų sutartį

ATLIEKA BANKO REIKALUS
Central Saving Bank and Trust kompanijos žmonės atlieka banko reikalus ir mato per periskopą, su šio prietaiso pagelba kas yra prieš banką gatvėje.

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

SPIRITIZMAS ARBA PASIKALBĖJIMAS SU MIRUSIAIS

Spiritistai daro pastangų susisiekti su mirusiais per tam tikrus jautrius žmones, vadinamus mediumais. Spiritistų tarpe randasi ir žymių žmonių. Taip antai, neseniai miręs anglų rašytojas Conan Doyle gyvenimo pabaigoj irgi pasidarė įsitikinusi spiritistu. Kalifornijos proto ligų gydytojas Karolis Wickland išleido knygą, kurioj pažymi kelis spiritistinius įvykius. Jam mediumu buvo jo žmona, kurią dažnai lankydavo mirusieji. Tais atvejais ji lyg apalpėdavo, krisdavo žemėn ir kalbėjo svetimai visai ne savo balsu.

Kartą, per tokį priepuolį, žmonos lupomis prakalbėjo sopraninis balsas, nusiskundamas, kad esąs labai nepatenkintas gyvenimu ir apgailėstaudamas, kad per mažą priėmęs nuodų. Gydytojas paklausė kas jis esąs per vienas. Balsas atsakė, kad ji esanti moteriškė Mary Rose, gyvenanti Čikagoj, Greenstreet Nr. 202. Įdomiausia tai, kad toji Mary Rose buvo įsitikinusi, kad ji dar gyvena ir ilgai gydytojui pasakojo apie savo sunkią ligą, kuri pastumė jį nusizudyti. Ji nutarė nusizuodyti ir dabar labai gailintis, kad mėginimas nepavykęs. Gydytojas patikrino davinius ir tikrai pasirodė, kad Čikagoje nurodytu adresu gyvenanti moteriškė Mary Rose, kuri ilgai sirgo Čikagos ligoninėj, o paskiau nusinuodijo.

Jei tikėti šiuo ir kitais panašiais atsitikimais, kai dvasios pasireiškėdavo tuojau mirus, tai pasirodo, kad žmogus ne tuoj supranta, kad jis jau yra miręs, bet sulaužius. Vis dėl to ne Lietuvos delegacija, bet ir didžiųjų valstybių atstovai nieko blogo nemana, nes lenkai visą laiką rodė didelį palankumą einamoms deryboms Suvalkuose. Ypač tas jų palankumas buvo didelis paskutinė derybų dieną — spalį 7 d. Pagaliau, sutarties tekstas buvo paruoštas dviejuose eksemplioruose. Ketvirtadienį, spalio mėn. 7 d. abi delegacijos susirinko pasirašyti tos istorinės sutarties, pagal kurią Vilnius, Seinai, švenčionys ir kitos lietuviškos žemės grąžinamos Lietuvai. Pasirašant sutartį, dalyvai ir didžiųjų valstybių atstovai

reikia šiek tiek laiko, kad jam paaiškėtų jo nauja padėtis. Viena nusizudėlė taip atpasakojo savo nusizudyti gydytojui Wicklandui jo žmonos lupomis. Ji plačiai atvaizdavo savo nelaimingą gyvenimą, kurs galų gale ją privertė pasikarti. Žudydamasi, ji neteko sąmonės. Kai atsipeikėjo, tai pamatė savo kuną dar bakanant ant virvės, lange. Greita stovėjo verkdamas vyras. Ji norėjo jį nuraminti, bet didžiai išsigando, kai pasijuto negalinti kalbėti. Tada tik ji suprato, kas įvyko, kad ji jau yra mirusi. Ji labai gailėjosi, taip padariusi, bet atitaisyti jau nebuvo galima.

Kartą, pasakoja toliau savo knygoj gydytojas, jam tekę anatomijos institute piaustyti vieną lavoną. Grįžęs namo, jis rado savo žmoną, labai sergančią. Storas, vyriškas balsas pasigirdo iš jos lupų ir ėmė gydytojui išmetinėti, kam jis jam nupioves koją. Gydytojas ilgai turėjo nepažįstamajam balsui įrodinėti, kad jis jau yra miręs, kad jis piaustęs tik lavoną. Balsas netikėjo ir tvirtino, kad jis dar turįs kuną, dar esąs gyvas.

Kiek yra tikros teisybės šiuose visuose pasakojimuose ir įvykiuose — sunku pasakyti. Spiritistai tiki, kad tai yra teisybė. Tačiau a t m e n a n t, kad yra galimi visoki apgaidinėjimai, geriausiai į tokius dalykus žiūrėti labai abejonajamai. Ir ar gali mirusio žmogaus dvasia pasinaudoti kito, gyvo žmogaus lupomis — yra taip pat netikėtinas dalykas.

Čikagoj sukėlė didelio susidomėjimo nepaprastas ksenoglosijos pavyzdys. Ksenoglosija vadinami nuotykiškai, kai mediumas spiritistinio seanso metu ima kalbėti kalba, kurios jis niekad nemokėjo arba apie kurios buvimą niekad nebuvo girdėjęs. Toks nuotykis atsitiko Čikagoj. Jauna, 21 metų mergina, Klara Hill seansų metu ėmė rašyti popierių kažkokius nesuprantamus žen-

GYVENIMO DUMBLE

S. E. Vitaitis 1925 metais parašė tuo vardu apysaką iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Didelė, 364 puslaksčių knyga, išleista prenumeratos budu A. B. Strimačio, paties autoriaus ir bendrovės "Paramos," kaip padėta knygos pradžioje, 1924 metais, (?! — Juk, knyga rašyta 1925 metais...). Knygos kaina — 2 doieriai, su audeklo apdara 2 su puse. Dabar, tur but, sunku patinti tokios kainos knygas, tuo labiau, kad aplamai knygų plitimas Amerikos lietuviuose yra apmiręs; "anais gerais Amerikoje laikais" tokia kaina nebuvo kliutimi knygai plisti; linkėtina, praieitis prasme, kad ši knyga būtų bent apsimokėjusi, nes ji ištikrųjų verta perskaityti visiems lietuviams Amerikoje ir, tuo labiau, Lietuvoje ir kitur, (nes šios knygos puiki medžiaga taip gausi, kad "per kraštus drimbū"). Sunku yra teisingai rašyti apie knygą, kurios

autorių ir leidėjų pažįsti. Ypač, mūsų (Amerikoje) santykiuose, kur visi taip jautrūs (visuomeniškų pažiūrų) — tik apsižiūrėk, kad už geriausius norus su basliu iš kokio nors savo tautiečio j galvą negautum... Vis delto — "iš dainos žodžio neišmėsi," todėl "kas reikia, tai reikia" pasakyti. "Gyvenimo dumble," kaip sakiau, turi puikią, gausią medžiagą, (tiesiai stebina ši knyga). Lietuviškų vestuvių aprašymas, santykiai su įsigyvenusiais kitataučiais, parapiinė kova — vis tai tirstai atvaizduota mūsų (Amerikoje) nesena senovė, kuri išnyko arba visai nyksta. Todėl ir sakau, kad ypač kitur, ne Amerikoje, ši knyga verta visiems perskaityti. Net vertėtų Lietuvoje šią knygą iš naujo išleisti, tik pirmą reikėtų ją padailinti. O padailinimo truksta joje. Tiek, kiek pati vyriausia tema yra didinga ir sultinga, (o ir dar geresnė galėjo būti parašyta), tiek tos temos fonas yra menkesnis, (visa tai, į ką yra "išodintas" pasakojimas apie šiuos svarbius temas dalykus), o pati pradžia, pats priėjimas, pats akstinimas pasakoti — kaip atsitiko proga išpasakoti visa, kas nutiko, yra visai neįtikinami, navyūs. Taip sunku tikėti, jog yra gyvas valkata, kuris tokiu budu kalba, tokiu budu galvoja, tokiomis aplinkybėmis atrandamas. Čia autorius galėjo įdėti daug daugiau potencijos, kad skaitytojas tikėtų, kaip jis tiki pačios vyriausios temos gausiais ir sutingais faktais. Ir vis delto "Gyvenimo dumble" yra visiems skaitytina. Ir tą aš sakau ne todėl, kad Vitaitį pažįstu, ne todėl, kad ant jo pykstu ar jį į padanges keliu, ne todėl, kad jis tautininkas, sandarietis, ar katalikas, socialistas, komunistas ar dar kitokis... Aš tik randu reikalą kalbėti apie perskaitytą knygą todėl, kad iš tos knygos galėjo būti tikras žemčiugas, kaip sakydavo Tumas — Vaižgantas, tikras šedeveras, jeigu nebutų tų trukumų, apie kuriuos kalbėjau. Juk iš tokių medžiagų galima buvo auksinį papušalą nuliedinti! Žinoma, kaip paprastai, daug kas yra pateisinama ir atleidiama tik vieną faktą turint galvoje, kad Amerikoje buvo savotiškos sąlygos lietuviškai literaturai augti ir tarpti. Šiaip ar taip, imant galutinai, "Gyvenimo dumble" yra įnašu į lietuvių literaturą, nes ją perskaitęs junti, kad ji tau ką nors pasakė, kokį nors nežinios kampą nušvietė. Jeigu būtų jaunystės energijos ir sąlygų, autoriui reikėtų karštai rekomenduoti dar kartą šį savo kurinį apdirbti ir paleisti naujos knygos pavaldė Lietuvoje, iš kur jį pasieks visur gyvenančius lietuvius.

Arėjas Vitkauskas

AMERIKOS LIETUVI
SKAITYKYT ir PLATINKIT
LIETUVIAI!

Jie Visuomet Atsimena Apie

NORE'S
155-159 Water gatvės

Kur Jūs Gaunate Geriausias Rušies Gėrymų,
Vyno ir Alaus už Prieinamiausias Kainas Mieste.
PRISTATYMAS NEMOKAMAI
Tel. 3-0250

